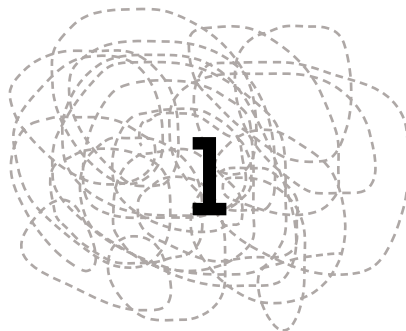

Čujem kako mu lubanja puca prije nego što me popraska krv.

Užasnuto zastanjem i brzo ustuknem na pločnik. Peta moje cipele zaostane na kolniku pa se moram uhvatiti za stup znaka za zabranjeno parkiranje da ne padnem.

Taj je čovjek stajao ispred mene prije samo nekoliko sekundi. Čekali smo u skupini da se upali zeleno svjetlo na pješačkom prijelazu, a on je prije zelenog zakoračio na kolnik i tada ga je pokupio kamion. Bacila sam se naprijed da ga zaustavim – i uhvatila zrak u trenutku kad je padao. Zažmirila sam prije nego što mu je glava dospjela pod kotače, ali čula sam kako je puknula poput čepa boce šampanjca.

Sam je bio kriv, gledao je u mobitel, vjerojatno zato što je puno puta bez ikakvih problema prešao istu tu ulicu. *Uzrok smrti: rutina.*

Ljudi šokirano uzdišu, ali nitko ne vrišti. Vozač koji ga je pogazio juri iz kamiona i istog časa već kleči kraj čovjekova tijela. Odmaknem se od tog prizora dok nekoliko ljudi žuri u pomoć. Ne moram pogledati čovjeka pod kotačima da bih se uvjerila da to nije preživio. Trebam samo pogledati svoju nekad bijelu košulju – i krv kojom je popraskana – i odmah mi je jasno da je njemu potrebniji mrtvozornik od kola hitne pomoći.

Okrenem se da se maknem od nesreće – da nađem neko mjesto gdje ću doći do daha – ali na semaforu za pješake sada je zeleno i ljudi su krenuli naprijed, a u ovoj rijeci ljudi na Manhattanu nemoguće je plivati uzvodno. Neki ni ne podižu pogled sa svojih mobitela dok prolaze točno pored mjesta nesreće. Ne pokušavam hodati, već čekam da se gužva smanji. Bacim pogled na mjesto nesreće, pazeći da ne pogledam ravno u čovjeka koji leži. Vozač kamiona sada se nalazi kod stražnjeg dijela vozila, oči su mu razrogačene, razgovara na mobilni. Troje, možda četvero ljudi mu pomaže. Nekoliko morbidno znatiželjnih mobitelima snima uznemirujući prizor.

Da još živim u Virginiji, sve bi se ovo sasvim drukčije odigralo. Svi bi stali. Zavlada bi panika, ljudi bi vrištali, u minuti bi se stvorila TV-ekipa. Ali ovdje, na Manhattanu, pješake toliko često pogazi auto da se to smatra običnom neugodnosti. Nekima to znači zastoj u prometu, a nekima *uništenu odjeću*. Ovo vjerojatno ni neće završiti u vijestima.

Iako mi je takva ravnodušnost uznemirujuća, baš sam se zato prije deset godina preselila u ovaj grad. Ljudi poput mene pripadaju u prenapučene gradove. Moja situacija sasvim je beznačajna u gradu ove veličine. Ima tu puno više ljudi čije su životne priče potresnije od moje.

Ovdje sam nevidljiva. Nevažna. Mahnattan je prenapučen da bi mario za mene, i baš ga zato volim.

„Jeste li ozlijeđeni?”

Pogledam gore u čovjeka koji mi dodiruje nadlakticu i skenira moju bluzu. Lice mu je izrazito zabrinuto dok me pregledava od glave do pete, traži ima li na meni kakvih ozljeda. Po njegovoj reakciji vidim da nije jedan od onih otvrdnutih Njujorčana. On sada možda živi ovdje, ali mjesto otkuda je došao, koje god to bilo, nije ga učinilo sasvim imunim na empatiju.

„Jeste li ozlijeđeni?” ponovi stranac, ovoga me puta gledajući u oči.

„Ne. To nije moja krv. Stajala sam blizu njega kad...” Ušutim. *Upravo sam vidjela kako je čovjek umro.* Bila sam mu tako blizu, njegova je krv na meni.

Preselila sam se u ovaj grad kako bih bila nevidljiva, ali nikako nisam neprobojna. Na tome još uvijek radim – pokušavam otvrdnuti poput betona pod mojim nogama. I ne ide mi baš dobro. Osjećam kako mi se ovo što sam upravo vidjela smjestilo u želucu.

Prekrijem dlanom usta, ali odmah ga maknem jer napipam nešto ljepljivo na usnama. Još krvi. Pogledam dolje u svoju bluzu. Toliko puno krvi, no ni kapi moje. Uхватim prstima tkaninu i odmaknem je od prsiju, ali zalijepljena mi je za kožu na mjestima gdje se poprskana krv počela sušiti.

Mislim da mi treba vode. Počinje mi se vrtjeti u glavi i želim si protrljati čelo, uštipnuti nos, ali bojim se dotaknuti bilo koji dio svoga tijela. Pogledam u čovjeka koji me još drži za nadlakticu.

„I na licu mi je?” pitam ga.

On stisne usne pa skrene pogled, osvrćući se po ulici. Pokaže prema kafiću nekoliko vrata niže.

„Oni imaju zahod”, kaže i stavi ruku na donji dio mojih leđa usmjeravajući me onamo.

Pogledam preko ceste u zgradu Pantem Pressa kamo sam se uputila prije nesreće. Bila sam tako blizu. Četiri, možda pet metara od sastanka na kojem očajnički trebam biti.

Pitam se koliko je čovjek koji je upravo umro bio udaljen od svoga odredišta?

Stranac mi otvori vrata kad stignemo do kafića. Žena, koja u obje ruke nosi po šalicu kave, pokuša se progurati kraj mene do vrata, no stane čim ugleda moju bluzu. Brzo se odmakne nazad, što dalje od mene, i pušta nas da oboje uđemo u zgradu. Dodemo do ženskog zahoda, ali vrata su zaključana. Čovjek gurne vrata muškog zahoda i pokaže mi da ga slijedim.

Ne zaključa vrata za nama, već odlazi do umivaonika i otvara vodu. Pogledam u ogledalo i lakne mi što ipak nije toliko strašno.

Na obrazima mi je nekoliko kapljica krvi, koje su počele tamniti i sušiti se, i puno sitnih kapljica iznad obrva. No nasreću, bluza je najgore nastradala.

Čovjek mi doda mokre papirnate ručnike i dok ja brišem lice, namoči još jedan snop. Sad već mogu namirisati krv. Oštar miris u zraku smjesta me katapultira u vrijeme kad sam imala deset godina. Miris krvi dovoljno je jak da ga se sjećam nakon toliko godina.

Pokušavam zadržati dah da spriječim još jedan napad mučnine. Ne želim povraćati. Ali želim skinuti ovu bluzu sa sebe. *Odmah.*

Otkopčam je drhtavim prstima, a zatim je svučem i stavim pod slavinu. Puštam da voda obavi svoj posao dok uzimam još mokrih ručnika od stranca i počinjem brisati krv s prsiju.

On se uputi prema vratima, ali umjesto da me ostavi samu dok stojim u svojem najružnijem grudnjaku, zaključa nas u zahodu tako da nitko ne bi banuo dok nemam bluzu na sebi. Taj njegov potez uznemirujuće je kavalirski i zbog toga mi je nelagodno. Pro-matram ga nervozno u odraz u zrcalu.

Netko pokuca.

„Samo čas”, kaže on.

Malo se opustim jer me tješi pomisao da bi netko s druge strane vrata čuo kako vrištim bude li za to potrebe.

Usredotočim se na krv dok se ne uvjerim da sam oprala sve s vrata i prsiju. Zatim pregledavam svoju kosu, okrećući glavu lijevo-desno u zrcalu, ali pronalazim samo centimetar tamnih korijena ispod isprane smeđe boje nijanse karamele.

„Evo”, kaže čovjek, otkapčavajući zadnji gumb na svojoj besprije-korno bijeloj košulji. „Navucite ovo.”

Već je skinuo sako koji sada visi na kvaki. Svlači košulju i ispod nje otkriva bijelu potkošulju. Mišićav je, viši od mene. Njegova će me košulja progutati. Ne mogu to odjenuti na sastanak, ali nemam izbora. Uzmem košulju koju mi dodaje. Zatim zgrabim još nekoliko papirnatih ručnika i obrišem se, a zatim navučem košulju i poč-

nem je zakopčavati. Izgleda smiješno na meni, ali barem nije *moja* lubanja eksplodirala na nečijoj bluzi. *Svako zlo za neko dobro.*

Vadim mokru bluzu iz umivaonika i shvaćam da joj nema pomoći. Bacim je u kantu za smeće, a zatim se uhvatim za umivaonik i zapiljim u svoj odraz. Promatraju me dva umorna, prazna oka. Užas kojem sam upravo svjedočila potamnio je bolju lješnjaka u tamno smeđu. Protrljam obraze dlanovima da dobiju malo boje, ali nema pomoći. Izgledam kao smrt.

Naslonim se na zid, okrećući glavu od zrcala. Čovjek odvezuje kravatu. Gurne je u džep odijela i neko me vrijeme proučava. „Ne znam jeste li samo smireni ili ste u stanju šoka.”

Nisam u stanju šoka, ali nisam sigurna ni da sam smirena. „Nisam sigurna”, priznam. „Jeste li vi dobro?”

„Ja sam dobro”, kaže on. „Nažalost, vidio sam i gore.”

Nagnem glavu dok pokušavam razlučiti slojeve ovog njegovog zagonetnog odgovora. On skrene pogled, ali mene to natjera da se još jače zapiljim u njega, pitajući se što bi to moglo biti gore od gledanja kako kamion gnječi čovjeku glavu. Možda on ipak jest rođeni Njujorčanin. Ili možda radi u bolnici. Ima onaj neki autoritet koji obično imaju ljudi koji brinu za druge ljude.

„Vi ste liječnik?”

On odmahuje glavom. „Ne, bavim se nekretninama. Zapravo, bavio sam se nekad.” Zakorači naprijed, pruži ruku prema mom ramenu i makne nešto s moje košulje. Sa svoje košulje. Kad spusti ruke, neko vrijeme me promatra, a zatim se odmakne.

Oči su mu iste boje kao i kravata koju je upravo gurnuo u džep. Maslinasto zelene. Zgodan je, ali čini mi se da bi želio da nije. Kao da mu je dobar izgled nekakva smetnja. Kao da bi mu bilo draže da to nitko ne primjećuje. On u ovom gradu želi biti nevidljiv. *Baš kao i ja.*

Većina ljudi dolazi u New York biti otkrivena. Mi ostali se dolazimo sakriti.

„Kako se zovete?”

„Lowen.”

On se malo zamisli nakon što kažem svoje ime, ali to traje samo nekoliko sekundi.

„Jeremy”, kaže. Priđe umivaoniku i opet pusti vodu pa počne prati ruke. Ja i dalje zurim u njega. Ne mogu obuzdati znatiželju. Što je to mislio kad je rekao da je vidio gore od nesreće kojoj smo upravo svjedočili? Rekao je da se bavio nekretninama, ali čak ni da proživi najgori dan na poslu, nijedan prodavač nekretnina ne bi djelovao ovako potišteno kao ovaj čovjek.

„Što vam se dogodilo?” pitam ga.

Pogleda me u zrcalo. „Na što to mislite?”

„Rekli ste da ste vidjeli i gore. Što ste to vidjeli?”

On zatvori vodu i obriše ruke, a zatim se okrene prema meni. „Stvarno želite znati?”

Kimnem.

On baci papirnati ručnik u kantu za smeće, a zatim gurne ruke u džepove. Držanje mu postane još sumornije. Gleda me u oči, ali vidi se da je odsutan duhom. „Prije pet sam mjeseci iz jezera izvuкао tijelo svoje osmogodišnje kćeri.”

Glasno usišem zrak i stavim ruku na vrat. Ono što sam vidjela u njegovu izrazu lica nije potištenost. To je bio očaj. „Žao mi je”, prošapćem. I uistinu mi je žao. Žao mi je zbog njegove kćeri. Žao mi je što sam bila znatiželjna.

„A što je s vama?” pita me. Naslanja se na pult kao da mi želi poručiti da je spreman na ovaj razgovor. Da je čekao na ovaj razgovor. Na nekoga tko će naići i ispričati mu nešto zbog čega se će njegova tragedija činiti manje tragičnom. To se radi kad iskusiš najgore od najgoreg. Tražiš slične ljude... ljude kojima je gore nego tebi... i onda ih koristiš da ti bude lakše zbog groznih stvari koje su ti se dogodile.

Gutnem prije nego što progovorim jer se moja tragedija nika-ko ne može usporediti s njegovom. Pomislim na onu koja se dogodila u najbližoj prošlosti i sram me je uopće izreći to naglas jer se

čini tako beznačajnom u usporedbi s njegovom. „Prošlog tjedna mi je umrla majka.”

On ne reagira na moju tragediju kao što sam ja reagirala na njegovu. On zapravo uopće ne reagira, i pitam se je li to zato što se nadao da je moja gora. Nije. On je *pobijedio*.

„Od čega je umrla?”

„Od raka. Njegovala sam je u svom stanu cijelu prošlu godinu.” On je prva osoba kojoj sam to rekla naglas. Osjećam kako mi bilo pulsira na zapešću, pa ga poklopim drugim dlanom. „Do danas, tjednima nisam izašla iz kuće.”

Zurimo jedno u drugo još neko vrijeme. Želim reći još nešto, ali nikad se u životu nisam upuštala u tako težak razgovor s potpunim strancem. Zapravo želim završiti razgovor, jer kako ga uopće nastaviti?

Ne nastavi se. Samo zamre.

On se opet okrene prema zrcalu i pogleda se. Začešlja rukom odbjegli pramen tamne kose. „Moram ići na jedan sastanak. Jeste li sigurni da ćete biti dobro?” Sad gleda u moj odraz u zrcalu.

„Da. U redu sam.”

„*U redu?*” Okreće se i ponavlja te riječi kao pitanje, kao da mu biti *u redu* nije toliko ohrabrujuće kao da sam mu rekla da ću biti *dobro*.

„Bit ću u redu”, ponovim. „Hvala vam na pomoći.”

Želim da se nasmiješi, ali to nekako ne bi odgovaralo ovom trenutku. Zanima me kako bi izgledao njegov smiješak. Umjesto toga, on slegne ramenima i kaže: „U redu, onda.” Makne se da otključa vrata. Drži ih otvorena da prođem, ali ja ne izađem odmah. Umjesto toga, nastavljam ga promatrati jer nisam sasvim spremna suočiti se s vanjskim svijetom. Dirnuta sam njegovom ljubaznošću i želim mu još nešto reći, zahvaliti mu na neki način, možda na kavi ili tako što ću mu vratiti njegovu košulju. Privukao me njegov altruizam – rijetkost u posljednje vrijeme. Ali bljesak vjenčanog pr-

stena na njegovoj lijevoj ruci ispali me van, van iz zahoda i van iz kafića, na ulicu koja sada vibrira od još veće gužve.

Stigla je hitna pomoć i blokirala promet u oba smjera. Vraćam se prema mjestu događaja i pitam se bih li trebala dati izjavu. Stojim kraj policajca koji zapisuje izjave drugih svjedoka i čekam. Nimalo se ne razlikuju od moje, ali dam izjavu i svoje podatke. Ne znam koliko će moja izjava uopće pomoći jer ja zapravo nisam vidjela kako ga je kamion udario. Samo sam bila dovoljno blizu da to čujem. Dovoljno blizu da budem poprskana poput slikarskog platna Jacksona Pollocka.

Osvrnem se i ugledam Jeremyja kako izlazi iz kafića s čašom svježe kave u ruci. Prelazi ulicu, usredotočen na ono kamo ide, gdje god to bilo. Njegove su misli sada negdje drugdje, daleko od mene, vjerojatno razmišlja o svojoj ženi i o tome kako će joj, kad se vrati doma, objasniti to što nema košulju.

Izvadim mobitel iz torbice i pogledam koliko je sati. Imam još petnaest minuta do sastanka s Coreyjem i urednikom iz Pantem Pressa. Ruke mi se sada tresu još gore jer nema onog stranca koji bi mi skrenuo misli. Kava bi pomogla. Morfij bi *definitivno* pomogao, ali djelatnici hospicija prošlog su ga tjedna, nakon što je majka umrla, odnijeli iz moga stana kad su došli po svoju opremu. Sram me je što sam bila toliko potresena da sam ga zaboravila sakriti. Sad bi mi baš dobro došao.